

LEHEN IS-SANTWARJU TA' HAŻ-ŻABBAR

JANNAR 2019 – **Ħarġa Nru: 166**

Il-Kelma tal-Arċipriet...

X'INHI R-RAĠUNI..?! ---

Kif ħafna jafu, fix-xitwa, aħna s-saċerdoti nagħmlu dawk li nsejhulhom “home visits” – żjarat fid-djar li fihom ukoll inbierku l-familji u nibqgħu nitkellmu mal-membri tal-familji xi ftit aktar minn dak li nsejhulu “t-tberik”.

Problema li qed tispikka ħafna drabi, hija dik tas-separazzjonijiet. Irridu nammettu li dawn qed jiżdiedu. Waħda mill-wegġħat kbar tal-ġenituri – u dan bir-raġun, hija s-separazzjoni ta' wliedhom miżżewġin. Rajt kemm-il darba ġenituri li meta jirrakuntawli s-sitwazzjoni ta' wliedhom, jgħidu dan bid-dmugh f'għajnejhom!

Diversi raġunijiet

Allura x'inhu jwassal għal dan? Ir-raġunijiet huma diversi u qatt ma jkun hemm raġuni waħda biss:

- * Minħabba x-xogħol, illum il-koppja qed jgħaddu aktar hin barra mid-dar milli gewwa fiha;

- * Meta jirritornaw lura d-dar, tarahom jerggħu jaqbd u l-karozza u jduru b'uliedhom għall-privat u attivitajiet extra-kurrikulari;
- * Meta jidhlu d-dar flimkien, ikunu diġà għajjenin u jkun fadlilhom isajru, jieklu, inaddfu u jfittxu jmorru jorqdu għax l-ghada gurnata oħra ta' xogħol;
- * Fil-week-end iridu jwettqu xogħol bhal tindif u ħasil, u anke ħidma relatata max-xogħol tagħhom li ma jlaħħqux matul il-ġimgħa.
- * Korsijiet ta' studju għall-avvanz tal-individwu li jkompli jnaqqas il-hin kwalitattiv mal-familja.

Din it-tip ta' ħajja, gurnata wara l-oħra, tibda thalli l-effetti tagħha fuq ir-relazzjoni bejn il-koppja. Mingħajr ma jindunaw, jibdw jiehdu 'l xulxin *for granted* u jibdw isiru stranġieri għal xulxin. Uħud jibqgħu flimkien a beneficiċċju tat-tfal. Meta t-tfal imbagħad jitolqu mid-dar, ma jkunux kapaċi jibqgħu flimkien għax l-imħabba ta' bejniethom ma tkunx ġiet ikkultivata.

L-imghoddi tagħna

Tajjeb insemmu wkoll, li wħud jisseperaw mhux għax ikunu inkompattibbli għal xulxin, jiġifieri jkun karattri għal kollox kontra xulxin, iżda għax xi hadd minnhom, jew it-tnejn li huma, ikollhom ċerti *blockages* fil-karattri tagħhom li jimpedixxu l-komunikazzjoni bejniethom. Dan ikun ġej minn ċerti esperjenzi iebsa tal-imghoddi li jkun għadhom ma fiqur minnhom, ngħidu aħna swat, *bullying*, nuqqas ta' apprezzament, fallimenti, paraguni ma' huthom jew shabhom... u oħrajn. Dan kollu jhalli effett qawwi fuq l-individwu li jekk

ma jagħrafx jintegra dawn l-esperjenzi tal-imghoddi fil-ħajja tiegħu, jafu johloqu ħafna diffikultajiet meta jiġi biex jaqsam ħajtu ma' persuna oħra.

Dan, biex ma nsemmix in-nuqqas ta' mistrieħ li jiġib ħafna *stress* fl-individwu kif ukoll in-nuqqas ta' ħajja ta' fidi, kemm għax ma jsibx ħin għaliha kif ukoll minħabba l-bruda. Dan qed ngħidu biex nifhemu li jezistu ħafna raġunijiet għala koppja tasal biex tinfired jew tissepara.

X'l-ahjar naghmlu?

Tajjeb, għalhekk, naraw x'jista' jzomm koppja flimkien "sa mal-mewt tifridhom".

- * Żjarat għand psikolgu jew counsellor (qabel jew wara ż-żwieġ), biex wieħed jagħraf lulu nnifsu aħjar. Dan iwassal biex jekk ikun hemm xi diffikultà partikulari, din tiġi identifikata u ssir hidma fuqha;
- * Ħin ta' komunikazzjoni personali f'xi ħin tal-gurnata, jekk jista' jkun bejn il-koppja waħedhom, fejn jagħmlu evalwazzjoni tal-imġieba tagħhom;

- * Ħin ta' mistrieħ sura ta' nies, kemm fuq livell individwali kif ukoll bħala koppja, biex innaqqsu l-genn li jwassal għal aktar rabja lejn xulxin u lejn l-ulied;
- * Tnaqqis ta' dak kollu li nistgħu ngħaddu mingħajru sabiex niddedikaw il-ħin tagħna għal dak biss li hu essenzjali f'ħajjitna. Dan jgħodd għax-xogħol, l-apparenza, il-mod kif norganizzaw l-okkazjonijiet tal-familja...
- * Tishih tal-fidi tagħna billi nkunu regolari għall-quddiesa tal-Ħadd u s-sagramenti;
- * Ftit talb kuljum billi fis-skiet, nixgħelu xemgħa u naqraw silta żgħira mill-Evangeliu u nirriflettu fuqha.

Naħseb dawn il-punti li semmejt, jistgħu jgħinu mhux ftit lill-koppji tagħna biex il-kelma li darba taw fuq l-altar li jkunu ta' xulxin għal dejjem, tibqa' rejali sal-mewt. Irridu nemmnu li, iva għadu possibli li tnejn li taw kelmithom lil xulxin ikomplu jonorawha sat-tmiem... basta jagħmlu użu mill-mezzi li l-ħajja miżżewġa titlob minna.

Dun Evan

Ix-xahar ta' Jannar: X'INHU L-EKUMENIŻMU?!

F'dan ix-xahar, bejn it-18 u l-25, isir dak li jissejjah l-Ottavarju ta' Talb għall-Għaqda bejn il-Knejjes Insara. Ikoll nafu li l-Kristjani mad-dinja kollha m'humix miġburin fi Knisja waħda imma f'diversi. L-Ekumeniżmu jfisser l-isforzi li jsiru biex dawk kollha li jemmnu u huma mġammdin fi Kristu bhal: Kattoliċi, Ortodossi, Kopti,

Protestanti li jinkludu l-Anglikani, Luterani, Calvinisti, Episkopijani, Battisti u diversi oħrajn, jingħaqdu dejjem aktar bejniethom. L-Ekumeniżmu ma jinkludix lir-religjonijiet l-oħra li ma jemmnu fi Kristu bhall-Musumani, Buddisti, Lhud, Hinduisti u oħrajn. Ma' dawn isir djalogu differenti minn dak li jsir bejn dawk kollha li jemmnu fi Kristu.

L-akbar mumenti ta' firda fl-istorja

- * Dik li baqgħet magħrufa bħala x-**Xizma l-Kbira** meta l-Knisja tal-Punent (il-Latini jew il-Kattoliċi) inqagħtet għal kollox minn dik tal-Lvant (l-Ortodossi) fl-1054. L-ewwel waħda kellha s-sede tagħha f'Ruma u tat-tieni, f'Kostantinopli fejn hemm Istanbul illum. Għalkemm ir-raġuni li tingħata hi n-nuqqas

ta' ftehim dwar punt dottrinali – jekk l-Ispirtu s-Santu hux ġej mill-Missier u l-Iben kif ahna l-Kattoliċi nistqarru fil-Kredu, jew kif jemmnu l-Ortodossi, li ġej mill-Missier biss, kien hemm ukoll konnotazzjonijiet politiċi li wasslu għal qasma bejn il-Punent u l-Lvant.

* **Ir-Riforma Protestanta** tal-1517 mibdiya minn Martinu Luteru fil-Ġermanja li mbagħad xterdet fl-Ewropa ta' Fuq minn Żwingli, Kalvinu u oħrajn. Bħala parti minn dan il-proċess, nibet ukoll l-Anglikaniżmu fl-Ingilterra meta r-Re Neriku VIII iddikjara lulu nnifsu bħala l-Mexxej Suprem fuq l-art tal-Knisja fl-Ingilterra. L-istess hawn, għalkemm jidher li din il-firda seħħet minnhaba r-rifjut tal-Papa li jagħti permess lir-Re jizzewweg lil Anna Bolena wara li kien issepara minn martu, kellha wkoll raġunijiet politiċi.

Dawn iż-żewġ firdiet kbar fi hdan il-Knisja ġabu wegħat kbar u anke tġhajjir u skomuniki miż-żewġ naħat, b'diversi effetti li għadhom jinhassu sal-lum! Insemmu wkoll il-gwerer li qamu fl-Ewropa bejn il-pajjiżi li baqgħu jhaddnu t-twemmin Kattoliku u dak Protestant.

Inizjattivi għall-għaqda

Il-Konċilju Vatikan II, permezz tad-digriet "Unitatis Redintegratio", imbotta hafna l-aġenda ekumenika biex il-Knejjes insara jwarrbu bil-mod il-mod, id-differenzi u jingħaqdu dejjem aktar bejniethom bħala xhieda tal-Mulej Ġesù.

Matul is-snin twaqqfu kummissjonijiet biex jaraw f'liema setturi jistgħu jikkollaboraw u jitwarrbu l-firdiet, speċjalment dwar punti dottrinali u storiċi. Saret hidma wkoll biex tittaffa l-animożità li kien hemm kontra xulxin, speċjalment bejn il-Kattoliċi u l-Ortodossi tal-Lvant u l-Kattoliċi u l-Protestanti.

It-triq ma kinetx hafifa għax kien hemm hafna sfiduċja f'xulxin, imma bil-hidma tal-Ispirtu s-Santu u r-rieda tajba, saret hafna hidma mhux

biss fl-uffiċini izda anke fir-relazzjonijiet tal-membri tal-kummissjonijiet bejniethom.

Il-Papiet ta' wara l-Konċilju, kollha hadmu biex dan il-moviment ikompli miexi 'l quddiem mhux biss bejn il-Kristjani izda anke ma' religjonijiet oħra. Saru hafna sforzi biex dan isehħ. Ġrajja importanti kienet il-laqgħa storika wara sekli shaħ ta' firda, bejn il-Kap tal-Knisja Kattolika, Pawlu VI u dak tal-Knisja Ortodossa tal-Lvant, il-Patrijarka Athenagoras. Dawn iltaqgħu flimkien fl-1964 meta Pawlu VI żar l-Art Imqaddsa. L-istess Papa, mbagħad iltaqa' mal-Arcisqof ta' Canterbury, Michael Ramsey, il-Kap tal-Knisja Anglikana, fl-1966. Insemmu wkoll iż-żjara li għadu kif għamel is-sena l-oħra, il-Papa Franġisku fl-Iżvezja f'għeluq il-500 sena mill-bidu tar-Riforma Protestanta. Dawn l-inizjattivi kollha jqarrbu l-Kristjani lejn xulxin biex jittaffa dejjem aktar l-iskandlu tal-firda.

Fejn irridu naslu?

Għalkemm mhux l-iskop li l-Kristjani kollha jingabru fi Knisja waħda taht kap wiehed, izda irridu naħdmu għal aktar komunjonijiet, minkejja d-diversità ta' duttrina, liturgija, tradizzjonijiet u oħrajn.

Ahna lkoll imheggin biex matul din il-ġimgha speċjali, nitolbu u anke ninfurmaw ruhna dwar hutna nsara fi knejjes oħra, biex narrikkixxu aktar lilna nfusna u fl-istess hin, nifhmu aktar lil xulxin meta niltaqgħu magħhom.

NILTAQGĦU NHAR ... JANNAR 2019

Tlieta 1: Solennità ta' Marija Omm Alla. Festa kmandata bl-obbligu tal-quddies li jkun bħal nhar ta' Hadd. Wara kull quddiesa, fuq iz-zuntier tas-santwarju, isir għbir għad-Dar tal-Providenza fl-okkażjoni tal-Festa ta' Generożità. Is-somma miġbura tiġi pprezentata filgħaxija waqt il-maratona.

Ġimgħa 4: L-ewwel Ġimgħa tax-xahar.

Is-Sibt 5: Fl-10.00am Ċelebrazzjoni tal-Kelma t'Alla bil-Magħmudijiet.

Hadd 6: **Solennità tal-Epifanija tal-Mulej.** Jithabbru l-feſti ewlenin ta' matul is-sena. Fil-5.30pm Konċelebrazzjoni Solenni. Wara qima lix-xbieha ta' Ġesù Bambin.

Hamis 10: **L-403 anniversarju** mit-twaqqif tal-parroċċa mill-Isqof Baldassere Cagliares fl-10 ta' Jannar 1616. Fis-6.00pm Konċelebrazzjoni ta' radd-il hajr bis-sehem tal-kor Notre Dame. Mistednin il-lajċi kollha impenjati. Wara, jiltaqgħu flimkien fil-Mużew tas-Santwarju.

Ġimgħa 11: Fis-7.30pm laqgħa għall-**Katekisti** kollha tal-parroċċa u drinks.

Hadd 13: **Festa tal-Magħmudija tal-Mulej.**

Ġimgħa 18: Jibda l-Ottavarju ta' Talb għall-Għaqda bejn il-Knejjes Insara jibqa' sejjer sal-25 ta' Jannar.

Hadd 20: **It-2 Hadd ta' matul is-sena.** Fil-parroċċa niċċelebraw *Jum il-Migranti u r-Rifuġjati*. L-immigranti Kattoliċi huma mistiedna għall-quddiesa tal-5.30pm.

Hadd 27: **It-3 Hadd ta' matul is-sena.** Fl-10.00am, l-ewwel **seminar** ta' formazzjoni għall-ġenituri li wliedhom se jagħmlu l-ewwel Tqarbina dis-sena.

DATI IMPORTANTI GĦALL-2019

Jum it-Twaqqif tal-Parroċċa.....	10 ta' Jannar
Bidu tar-Randan Imqaddes	6 ta' Marzu
Hadd in-Nies	10 ta' Marzu
Hadd il-Palm	14 ta' April
Il-Ġimgħa l-Kbira	19 ta' April
L-Għid il-Kbir	21 ta' April
Pentekoste	9 ta' Ġunju
L-Ewwel Tqarbina	15 u 16 ta' Ġunju
Corpus Domini.....	23 ta' Ġunju
Il-Qalb ta' Ġesù.....	28 ta' Ġunju
L-Ewwel Sibt tal-Grazzja	7 ta' Lulju
Hruġ min-Niċċa	5 ta' Settembru
Festa Madonna tal-Grazzja	15 ta' Settembru
Festa tal-Madonna tar-Rużarju	6 ta' Ottubru
Grizma tal-Isqof.....	23 u 24 (am) ta' Novembru
L-Ewwel Hadd tal-Avvent	1 ta' Diċembru

INGHAQDU MAL-MULEJ GĦAL DEJEM

Ersilia Axisa (94), Emmanuel Axiaq (78), Franca Scicluna Carratello (42), Tereza Bendall (87), Guzeppi Bongailas (84), Carmelo Mercieca (89), Joseph Spagnol (55), Giovanna Buhagiar (89), Manwel Camilleri (71), John Scicluna (79), Alexander Spiteri (45), Joseph Grech (82), Kelly Magri Atkins (41), Mary Anne Pulis (72), Maria Concetta Spiteri (59), Concetta Attard (91), Giovanna Antida Vella (73), Frances Meilaq (84), Francesco Saverino Tabone (92), Louis Pulis (53), Carmel Debono (89), Mario Pulis (84), Grace Buhagiar (74), Emanuel Pisani (80), Grezzju Debattista (87), Alfred Ellul (86), Emmanuel Caruana (87), Louise Pace (90), Giuseppe Farrugia (82), Maria Stella Zammit (81), Joseph Mary Zammit (98), Filomena Camilleri (94), Margaret Faurè (91), Maria Gialanzè (94), Maria Caruana (94), Spiridione Axiaq (83), Carmen Gerada (84), Ludgarda Spiteri (69), Grace Pisani (82), Catherine Zerafa (90).